

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banjaluka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org
www.gsr-rs.org

**Izveštaj o naknadnom pregledu provođenja preporuka
iz Izveštaja revizije učinka
"Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća"
Broj: RU 002-15-NP**

Banjaluka, jun 2022. godine

SADRŽAJ

1	UVOD	3
2	PROVOĐENJE PREPORUKA	5
2.1	Preporuke za Vladu Republike Srpske	6
2.2	Preporuke za za organe javnih preduzeća.....	9
3	ZAKLJUČAK.....	14
	PRILOZI	15

Naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća"

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je, na osnovu Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, a u skladu sa ISSAI okvirom revizije za javni sektor, provela naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća" koji je objavljen 2016. godine.

Naknadni pregled podrazumijeva ispitivanje mjera i aktivnosti na provođenju preporuka koje su po Izvještaju revizije učinka preduzete od strane Vlade Republike Srpske i 10 javnih preduzeća, i to MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje, ZP "Elektrokrajina" a.d. Banjaluka, ZP "Elektro Doboje" a.d. Doboje, ZP "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje, "Toplana" d.o.o. Banjaluka, "Gradska toplana" a.d. Doboje, KPPDV "Vodovod" a.d. Kozarska Dubica, JP "Vodovod" a.d. Gacko, JP "Vodovod" a.d. Trebinje i "Komunalac" a.d. Derventa i utvrđivanje statusa provedenosti preporuka u skladu sa Metodologijom revizije učinka.

Naknadni pregled pokazuje da su posmatrana javna preduzeća donijela akcione planove i na osnovu njih preduzimala mjere i aktivnosti na poboljšanje upravljanja potraživanjima. U posmatranom periodu obuhvaćenim naknadnim pregledom Vlada Republike Srpske i javna preduzeća su preduzeli mjere i aktivnosti na unapređenju upravljanja potraživanjima. Na osnovu informacija o aktivnostima i pokazatelja o ostvarenim rezultatima, revizija se u razumnoj mjeri uvjerila da je od pet datih preporuka jedna potpuno provedena, dvije su djelimično provedene i za dvije provođenje je u toku.

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske, u skladu sa odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, je dostavila Nacrt izvještaja institucijama i javnim preduzećima obuhvaćenim ovim naknadnim pregledom, Vladi Republike Srpske, MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje, ZP "Elektrokrajina" a.d. Banjaluka, ZP "Elektro Doboje" a.d. Doboje, ZP "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje, "Toplana" d.o.o. Banjaluka, "Gradska toplana" a.d. Doboje, KPPDV "Vodovod" a.d. Kozarska Dubica, JP "Vodovod" a.d. Gacko, JP "Vodovod" a.d. Trebinje i "Komunalac" a.d. Derventa. Na Nacrt izvještaja nije bilo primjedbi.

Konačan izvještaj je dostavljen svim institucijama kojima se u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske treba dostaviti. Izvještaj će biti dostupan javnosti putem internet stranice Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske, www.gsr-rs.org.

Glavni revizor je donio Odluku da se provede ovaj naknadni pregled. Naknadni pregled proveo je revizorski tim u sastavu Daliborka Milijević, vođa revizorskog tima i Milena Broćeta, član revizorskog tima.

Glavni revizor
Jovo Radukić, s.r.

LISTA SKRAĆENICA

RS	Republika Srpska
GSRJS RS	Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske
NS RS	Narodna skupština Republike Srpske
Vlada RS	Vlada Republike Srpske
JP	Javna preduzeća
EDP	Elektrodistributivna preduzeća
VP	Vodovodna preduzeća
MH ERS MP a.d. Trebinje	MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje
EK	ZP "Elektrokrajina" a.d. Banjaluka
ED	ZP "Elektro Doboj" a.d. Doboj
EH	ZP "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje
Toplana Doboj	"Gradska toplana" a.d. Doboj
Toplana Banjaluka	"Toplana" d.o.o. Banjaluka

1 UVOD

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: GSRJS RS) je provela reviziju učinka i u oktobru 2016. godine objavila Izvještaj revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća". Osnovni cilj revizije je bio da se ispita da li se efikasno upravlja potraživanjima javnih preduzeća (u daljem tekstu: JP), kroz sagledavanje stanja i strukture potraživanja, preduzimanih mjera i aktivnosti sa fokusom na efikasnost mjera i aktivnosti na povećanju naplate potraživanja i uticaja na poslovanje JP.

Osnovni nalazi i zaključci u Izvještaju revizije učinka iz 2016. godine su pokazali da upravljanje potraživanjima JP nije bilo dovoljno uspješno, s obzirom da i pored preduzimanih mjera, pokazatelji starosne strukture, kašnjenja u naplati i stepena naplate, nisu značajnije poboljšani u posmatranom periodu. Preduzimate mjere i dodatno angažovani resursi na naplati potraživanja nisu rezultirali značajnijim poboljšanjem naplate potraživanja JP. Nadzor nad upravljanjem potraživanjima nije bio adekvatan, s obzirom da kroz razmatranje i usvajanje raznih akata JP, te kreiranje dodatnih mjera nisu jasno identifikovani uzroci stanja, niti su se u skladu sa tim desile potrebne ciljne promjene.

Ovim naknadnim pregledom provođenja preporuka datih u Izvještaju revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća" se ispituje kako su nadležne institucije i JP reagovali na Izvještaj revizije učinka, da li su doneseni akcioni planovi, da li je postupano po akcionim planovima i ispitivanje provedenih mjera i aktivnosti na provođenju preporuka. Ukupno je dato pet preporuka, od kojih dvije preporuke Vladi Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada RS) i tri preporuke za JP, kako je prikazano u Tabeli.

Tabela 1. Preporuke po nivoima nadležnosti "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća"

Red.br.	Institucije	Broj preporuka
1	Vlada RS	2
2	JP	3
UKUPNO:		5

Ispitivanja preduzimanih mjera i aktivnosti na provođenju preporuka revizije su vršena u Vladi RS i 10 JP, i to MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje (u daljem tekstu: MH ERS MP a.d. Trebinje), ZP "Elektrokrajina" a.d. Banjaluka (u daljem tekstu: EK), ZP "Elektro Doboj" a.d. Doboj (u daljem tekstu: ED), ZP "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje (u daljem tekstu: EH), "Toplana" d.o.o. Banjaluka (u daljem tekstu: Toplana Banjaluka), "Gradska toplana" a.d. Doboj (u daljem tekstu: Toplana Doboj), KPPDV "Vodovod" a.d. Kozarska Dubica (u daljem tekstu: VP Kozarska Dubica), JP "Vodovod" a.d. Gacko (u daljem tekstu: VP Gacko), JP "Vodovod" a.d. Trebinje (u daljem tekstu: VP Trebinje) i "Komunalac" a.d. Derventa (u daljem tekstu: VP Derventa). Naknadnim pregledom je obuhvaćen period od pet godina, a što podrazumijeva period od objavljivanja Izvještaja revizije učinka 2016. godine do kraja 2021. godine.

U vršenju naknadnog pregleda kao izvori podataka i informacija korišteni su:

- regulatorni akti usvajani u posmatranom periodu;
- ekonomske politike i programi ekonomskih reformi koji se odnose na period obuhvaćen naknadnim pregledom;
- programi rada, izvještaji i informacije Vlade RS, vladinih institucija, lokalnih uprava;
- podaci i informacije iz upitnika koje su, po zahtjevu u definisanoj strukturi, popunili predstavnici nadležnih institucija i JP obuhvaćenih naknadnim pregledom;

- podaci i informacije dobijeni putem intervjua sa nadležnim u institucijama i JP obuhvaćenim naknadnim pregledom;
- interna akta JP;
- planovi poslovanja i izvještaji o poslovanju JP;
- finansijski izvještaji JP;
- dokumentacija iz finansijsko računovodstvenog sistema JP;
- dokumentacija o radu skupštine akcionara, nadzornog odbora i odbora za reviziju JP;
- izvještaji interne revizije JP;
- evidencije i druga dokumentacija JP;
- planovi i programi sa mjerama i aktivnostima na provođenju preporuka;
- interne i druge analize o poslovanju JP i izvještaji i informacije o stanju potraživanja koje se odnose na posmatrani period.

2 PROVOĐENJE PREPORUKA

U svrhu izvještavanja o načinu provođenja preporuka revizije učinka u posmatranom periodu naknadnog pregleda i potrebne ocjene nivoa provedenosti svake od preporuka i za svaki od subjekata povezanu sa određenim obimom nadležnosti, mogući statusi provedenosti su klasifikovani u pet kategorija:

PREPORUKA JE POTPUNO PROVEDENA	<ul style="list-style-type: none"> - institucije su provele ili u kontinuitetu provode preporuku; - potpuno provođenje preporuke je dokumentovano.
PREPORUKA JE DJELIMIČNO PROVEDENA	<ul style="list-style-type: none"> - institucije su preduzele aktivnosti na provođenju preporuke; - institucije provode aktivnosti, ali preporuka nije u potpunosti provedena; - djelimično provođenje preporuke je dokumentovano.
PROVOĐENJE PREPORUKE U TOKU	<ul style="list-style-type: none"> - institucije preduzimaju aktivnosti na provođenju preporuke; - aktivnosti institucija se ne provode kontinuirano i planiranom dinamikom; - preporuka nije provedena ni u potpunosti, ni djelimično; - aktivnosti u toku dokumentovane.
PREPORUKA NIJE PROVEDENA	<ul style="list-style-type: none"> - institucije nisu preduzele aktivnosti na provođenju preporuke; - preporuka nije provedena ni djelimično, ni u potpunosti; - nije dokumentovano da su se preduzimale mjere na provođenju preporuke.
PREPORUKA NIJE AKTUELNA	<ul style="list-style-type: none"> - institucije nisu preduzimale aktivnosti na provođenju preporuke, u međuvremenu su nastupile okolnosti koje su preporuku učinile neaktuelnom (promjena regulative, nadležnosti, odgovornosti i dr.).

Nakon objave Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća" JP koja su bila u uzorku su dostavila GSRJS RS Akcione planove za provođenje preporuka.

Nalazi naknadnog pregleda provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća", u ovom poglavlju se prezentuju u skladu sa strukturom datih preporuka. To podrazumijeva da se nalazi prezentuju posebno za svaku od datih preporuka i da se odnose na Vladu RS i JP obuhvaćena revizijom učinka.

2.1 Preporuke za Vladu Republike Srpske

Prva preporuka

Uspostaviti regulatorni okvir koji će obezbijediti uslove za bolje funkcionisanje i poboljšanje naplate potraživanja, uspješno upravljanje i poboljšanje likvidnosti javnih preduzeća.

Status preporuke: Preporuka je djelimično provedena

Obrazloženje statusa:

U posmatranom periodu vršene su izmjene i dopune postojećih i donošenje novih regulatornih akata relevantnih za upravljanje potraživanjima u JP i eliminisanje prepreka za poslovanje preduzeća i provođenja reformi koje se jednim dijelom odnose i na obavezu usklađivanja zakonske regulative sa propisima Evropske unije, prije svega sa direktivama Evropske unije. Usvajanjem i primjenom regulatornog okvira obezbjeđuju se uslovi za bolje funkcionisanje i poboljšanje naplate potraživanja svih privrednih subjekata u RS, pa tako i uspješno upravljanje i poboljšanje naplate potraživanja i likvidnosti JP.

Narodna skupština Republike Srpske (u daljem tekstu: NS RS) je na prijedlog Vlade RS usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije¹, sa ciljem unapređenja sistema koji je uspostavljen 2014. godine. Nakon objavljivanja Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća" Vlada RS je, u saradnji sa Banjalučkom berzom hartija od vrijednosti a.d. Banjaluka, od oktobra 2016. do aprila 2022. godine provela 30 multilateralnih kompenzacija, sa ukupnom kompenzacijom od 774,60 miliona KM.²

Kako bi se poboljšalo funkcionisanje i naplata potraživanja, uspješno upravljalo i poboljšala likvidnost JP u posmatranom periodu je donesen Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza u poslovnim transakcijama³ sa ciljem da se uvede više reda u izmirenju novčanih obaveza, poboljšanju likvidnosti privrede da bi se obezbijedio viši stepen kontrole i odgovornosti za neplaćanje obaveze.

Novi Zakon o likvidacionom postupku usvojen je 2019. godine⁴ sa ciljem smanjenja troškova i ubrzanja postupka zatvaranja privrednih društava. Uvođenjem instituta vansudskog finansijskog restrukturiranja kreiran je pravni okvir za restrukturiranje pred institucionalnim posrednikom, kako bi se postupak provodio samo ako bi bio moguć oporavak i održiv nastavak poslovanja dužnika.

U 2020. godini usvojen je Zakon o faktoringu i Izmjene i dopune Zakona o faktoringu⁵ u 2021. godini u cilju poboljšanja sveukupnog poslovnog ambijenta i smanjenja nelikvidnosti privrede. Zakon o faktoringu je donesen zbog potrebe finansiranja obrtnih sredstava, zaštite od kreditnog rizika, upravljanja potraživanjima i uslugom naplate potraživanja koja može biti ostvarena putem finansijskog instrumenta faktoringa. Ovim zakonom posao faktoringa se uređuje kao

¹ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 33/16

² Ukupna kompenzacija do maja 2022. godine provedena u Republici Srpskoj je iznosila 1.053 miliona KM (uključujući dvije kompenzacije, iz oktobra 2015. godine i maja 2016. godine, realizovane prije objavljivanja Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća").

³ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 31/18

⁴ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 82/19

⁵ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 123/20, 26/21

nebankarska finansijska usluga, s ciljem obezbjeđenja veće dostupnosti finansijskih sredstava malim i srednjim preduzećima putem otkupa nedospjelih kratkoročnih novčanih potraživanja.

Kako bi se poboljšao postupak po kojem sudovi u RS provode prinudno ostvarenje potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih isprava donesene su izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku⁶. Usvojen je i Zakon o sporazumnom vansudskom finansijskom restrukturiranju⁷ kojim se uređuju uslovi za pokretanje i postupak sporazumnog vansudskog finansijskog restrukturiranja privrednih društava i preduzetnika u RS. Cilj sporazumnog vansudskog finansijskog restrukturiranja privrednih društava i preduzetnika je blagovremeno prepoznavanje i otklanjanje finansijskih teškoća i stvaranje uslova za nastavak poslovanja dužnika.

U cilju ispunjenja obaveza iz Ugovora o Energetskoj zajednici je predviđena realizacija Trećeg energetskog paketa u sektoru elektroenergetike. Donošenjem novog Zakona o električnoj energiji⁸ se uvažio princip liberalizacije tržišta.

Iz potrebe nastavka usklađivanja zakonske regulative sa propisima Evropske unije, prije svega sa direktivama Evropske unije, OECD Principima korporativnog upravljanja i rješenjima koja postoje u uporednom pravu razvijene tržišne privrede, utvrđeno je da je neophodno djelovati u pravcu izmjena Zakona o privrednim društvima⁹ i Zakona o javnim preduzećima.¹⁰ U prethodnom periodu zainteresovani subjekti su dostavljali prijedloge, komentare i sugestije za poboljšanje određenih zakonskih rješenja u cilju njihove efikasnije primjene. Dva puta, 2017. i 2019. godine, je vršena izmjena i dopuna Zakona o privrednim društvima u cilju poboljšanja poslovanja privrednih subjekata i stvaranja povoljnih pretpostavki za povećanje ekonomske aktivnosti i razvijanje konkurentnosti privrede RS. Trenutno je u fazi razmatranja nova izmjena i dopuna Zakona o privrednim društvima koja ima za cilj da unaprijedi procedure odlučivanja u privrednim društvima, zaštitu integriteta tržišta hartija od vrijednosti, kao i zaštitu interesa i prava članova odnosno akcionara u privrednim društvima. Vlada RS utvrdila je u aprilu 2022. godine Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima.¹¹

Druga preporuka

Izvršiti analizu prinostnog, imovinskog i finansijskog položaja javnih preduzeća i na osnovu provedene analize dizajnirati i implementirati mjere sistemskog karaktera.

Status preporuke: Provođenje preporuke u toku

Obrazloženje statusa:

Opredjeljenje Vlade RS u posmatranom periodu je bilo i restrukturiranje privrednih društava i unapređenje industrijske proizvodnje. Unapređenje restrukturiranja JP je jedna od planiranih i djelimično provedenih mjera u RS koja se realizovala u kontekstu usvojenih strategija i politika, a čija implementacija je predviđena i za naredni period. Kroz programe ekonomskih reformi ukazuje se da sektor JP u RS čini značajan dio ekonomije i broja zaposlenih, ali manje učešće kada je u pitanju dodata vrijednost ili dobit, gdje je portfelj JP u RS najvećim dijelom koncentrisan u 20 JP. Niska profitabilnost utiče na finansijsku poziciju JP, nivo imovine se

⁶ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 5/17 - odluka Ustavnog Suda, 58/18 - rješenje Ustavnog Suda BiH, 66/18

⁷ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 99/20

⁸ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 68/20

⁹ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19

¹⁰ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 75/04, 78/11

¹¹ Obrazloženje Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima <https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpp/Pages>

smanjuje, dok se nivo obaveza povećava. Istovremeno, produktivnost u smislu dodate vrijednosti u sektoru JP je niža od produktivnosti u privatnom sektoru.¹² Kao takav, sektor JP predstavlja značajan izvor fiskalnog rizika. Shodno tome, da bi se izbjeglo dalje akumuliranje rizika u JP, iskazana je potreba za poboljšanjem kvaliteta finansijske analize i transparentnosti u izvještavanju JP. Odgovornost za uvođenje funkcije praćenja finansijskog učinka JP (naročito strateških) na osnovu određenih kriterijuma koje odredi Vlada RS u većem broju zemalja ima Centralna jedinica za finansijski nadzor javnih preduzeća.

Između ostalog, u cilju izrade detaljnijih analiza prinosnog, imovinskog i finansijskog položaja JP u RS, te dizajniranja i implementacije mjera sistemskog karaktera, Vlada RS je u 2020. godini donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za reformu javnih preduzeća (u daljem tekstu: Radna grupa), a u 2022. godini Izmjene Rješenja o imenovanju Radne grupe.¹³ Zadatak Radne grupe je da sarađuje sa predstavnicima međunarodnih finansijskih institucija, koje će pružati tehničku podršku Vladi RS u reformi JP; u saradnji sa predstavnicima međunarodnih finansijskih institucija, pripremi za Vladu RS Akcioni plan za reformu javnih preduzeća u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Akcioni plan); prati i podstiče provođenje mjera iz Akcionog plana; koordinira sve aktivnosti sa JP koje su predmet reformi; analizira dostignuti stepen reformi i priprema redovne kvartalne Izvještaje o realizaciji Akcionog plana za Vladu RS i vrši revidiranje Akcionog plana, ukoliko se za to ukaže potreba.

Radna grupa je uz tehničku podršku stručnjaka Svjetske banke pripremila Prijedlog Akcionog plana koji je Vlada RS razmatrala, te isti usvojila i donijela Zaključak u 2021. godini¹⁴. U Akcionom planu su navedene mjere za period 2021-2022. godina, a isti bi trebao kroz godišnje ažuriranje, obuhvatiti period 2021-2024. godina. Ključne mjere predviđene Akcionim planom su uspostaviti Jedinicu za nadzor javnih preduzeća pri Kabinetu predsjednika Vlade RS ili Generalnom sekretarijatu Vlade RS i u skladu sa preporukama Međunarodnog monetarnog fonda uvesti funkciju utvrđivanja, praćenja, procjene i upravljanja fiskalnim rizicima koji potiču od JP kroz novu sistematizaciju Ministarstva finansija u Resoru za makroekonomsku analizu i politiku. Većina mjera bi trebala da se realizuje do kraja 2022. godine. Vlada RS je Zaključkom zadužila resorna ministarstava, JP i druge institucije na koje se Akcioni plan odnosi, da daju maksimalan doprinos na realizaciji svih mjera, u skladu sa definisanim rokovima. Vlada RS je zadužila Kabinet predsjednika Vlade RS i Radnu grupu da u saradnji sa strateškim partnerima (međunarodnim finansijskim institucijama) nastave da koordiniraju aktivnosti na obezbjeđenju tehničke i finansijske podrške za reformu JP u RS. Realizaciju mjera datih u Akcionom planu treba da prati kvartalno Jedinica za nadzor javnih preduzeća (u daljem tekstu: Jedinica za nadzor).

Paralelno sa usvajanjem Akcionog plana, Vlada RS je usvojila i Strategiju upravljanja javnim finansijama Republike Srpske 2021-2025. godina¹⁵ (u daljem tekstu: Strategija). Strategijom su definisane i mjere koje se odnose na nadzor nad poslovanjem JP u RS. Za svaku mjeru je definisan učinak, indikatori učinka, opis aktivnosti unutar mjera, rok realizacije aktivnosti, implikacije na troškove, odgovorna institucija za realizaciju i procjena rizika implementacije.

Radna grupa, uz tehničku podršku stručnjaka Svjetske banke, je pripremila Informaciju o osnivanju Jedinice za nadzor javnih preduzeća u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Informacija) koju je Vlada RS razmatrala, te istu usvojila i donijela Zaključak u 2021. godini.¹⁶ Zaključkom je definisano da Vlada RS zadužuje Radnu grupu, da uz tehničku podršku

¹² Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2021-2023. godina, strana 10.

¹³ 89. sjednica, 24.09.2020. godine i 154. sjednica, 27.01.2022. godine.

¹⁴ 124. sjednica, 03.06.2021. godine.

¹⁵ 124. sjednica, 03.06.2021. godine.

¹⁶ 133. sjednica, 20.08.2021. godine.

stručnjaka Svjetske banke sačini Prijedlog Odluke kojom će se definisati aktivnosti u vezi sa nadzorom JP u RS. Vlada RS zadužuje Generalni sekretarijat Vlade RS da u skladu sa navedenom Odlukom iz Zaključka pristupi dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Generalnom sekretarijatu Vlade RS, na način da se Jedinica za nadzor organizuje kao poseban organizacioni dio u okviru Generalnog sekretarijata Vlade RS.

Vlada RS je u 2021. godini donijela Odluku o uspostavljanju sistema za koordinaciju nadzora javnih preduzeća u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Odluka).¹⁷ Odlukom se uspostavlja sistem za koordinaciju nadzora JP u RS kojima je dodijeljen status preduzeća od posebnog interesa za RS i onima u kojima Vlada RS vrši funkciju skupštine akcionara. Cilj ove Odluke je uspostavljanje sistema za koordinaciju u okviru jačanja nadzora i doprinosa ekonomskom razvoju RS.

Radna grupa je u 2022. godini pripremila Prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Generalnom sekretarijatu Vlade RS čijim usvajanjem će biti uspostavljeno Odjeljenje za koordinaciju nadzora JP. Paralelno, Ministarstvo finansija je pripremlilo Prijedlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu finansija, čijim usvajanjem će biti uspostavljena funkcija analize fiskalnih rizika u okviru Resora za makroekonomsku analizu i politiku.

Na osnovu navedenog će biti uspostavljeni kapaciteti za analizu prinospnog, imovinskog i finansijskog položaja JP, te za dizajniranje i implementaciju mjera sistemskog karaktera.

2.2 Preporuke za za organe javnih preduzeća

Prva preporuka

Preispitati uticaj politika, pravila i procedura očitavanja, obračuna, fakturisanja i naplate isporučenih usluga na uspješnost upravljanja potraživanjima i uspostaviti sistem praćenja primjene i odgovornosti.

Status preporuke: Preporuka je potpuno provedena

Obrazloženje statusa:

U posmatranom periodu pet od šest JP koja su bila obuhvaćena naknadnim pregledom, a za koja je ova preporuka aktuelna su izvršila analizu i preispitala postojeće i donijela nedostajuće politike, pravila i procedure za očitavanje, obračun, fakturisanje i naplatu isporučenih usluga.¹⁸ JP imaju donesene opšte uslove ili odluke za isporuku i snabdijevanje kupaca kojima se, između ostalog, definiše način na koji se isporučena električna i toplotna energija, odnosno voda mjeri, očitava, obračunava, fakturiše i naplaćuje. Politike, uputstva, pravilnici, instrukcije i

¹⁷ 139. sjednica, 30.09.2021. godine.

¹⁸ Preporuka nije aktuelna za distributivna preduzeća u okviru Elektroprivrede Republike Srpske, a koja su bila obuhvaćena Izvještajem revizije učinka, zbog reorganizacije koja se desila u toku 2019. i 2020. godine. Provedena je reorganizacija distributivnih preduzeća pri čemu je sa 31.12.2019. godine došlo do izdvajanja Tržišnog snabdijevanja (kupci na 35, 10 kV naponskom nivou, te kupci čija je godišnja potrošnja veća od 36.000 kWh), a sa 31.03.2021. godine Javnog snabdijevanja (domaćinstava i malih industrijskih kupaca na naponskom nivou 0,4 kV sa godišnjom potrošnjom na mjestu manjem od 35.000 kWh). Preporuka je aktuelna za MH „Elektroprivreda Republike Srpske“ MP a.d. Trebinje koje je preuzelo snabdijevanja krajnjih kupaca električnom energijom.

Preporuka nije aktuelna i za "Toplanu" d.o.o. Banjaluka, jer je Odlukom Skupštine grada Banjaluka od 31.01.2018. godine, djelatnost proizvodnja i distribucija toplotne energije povjerena novom društvu "Eko toplanama" d.o.o. Banjaluka.

procedure JP definišu način obezbjeđenja naplate potraživanja od kupaca, aktivnosti, nosioce i korake na ostvarivanju efikasnije naplate potraživanja.¹⁹

U okviru MH ERS MP a.d. Trebinje su formirane dvije direkcije za snabdijevanje kupaca u RS, Direkcija za tržišno snabdijevanje i Direkcija za javno snabdijevanje. Nakon formiranja Direkcije za tržišno snabdijevanje su donesene Poslovne politike snabdijevanja krajnjih kupaca električnom energijom i Pravilnik o tržišnom snabdijevanju krajnjih kupaca električnom energijom. Na osnovu usvojenih dokumenata, Direkcija za tržišno snabdijevanje električnom energijom provodi mjere po usvojenim dokumentima, a koji se tiču obračuna, fakturisanja i naplate isporučene električne energije. S obzirom na usvajanje novog Zakona o električnoj energiji i Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom u toku je priprema novog Pravilnika o tržišnom snabdijevanju krajnjih kupaca električnom energijom, kako bi svi procesi bili usklađeni sa navedenim zakonskim i podzakonskim aktima.

MH ERS MP a.d. Trebinje je donijelo Poslovnu politiku Direkcije za javno snabdijevanje električnom energijom i Politiku praćenja potraživanja i otpis potraživanja javnog snabdijevanja. Na osnovu usvojenih dokumenata, Direkcija za javno snabdijevanje električnom energijom provodi mjere koje se tiču obračuna, fakturisanja i naplate isporučenih usluga.

Od uspostavljanja Direkcije za tržišno snabdijevanje električnom energijom i Direkcije za javno snabdijevanje električnom energijom, svi procesi od obračuna, fakturisanja i naplate potraživanja se odvijaju u nesmetanom, kontinuiranom i kontrolisanom toku.

VP obuhvaćena naknadnim pregledom su u posmatranom periodu vršila analize postojećih procedura očitavanja, obračuna, fakturisanja i naplate, te vršila izmjene postojećih i donijela nedostajuće u cilju povećanja efikasnosti prilikom očitavanja brojila/vodomjera, obračuna, fakturisanja i naplate izvršenih usluga, kao i osiguranja dovoljnog priliva novčanih sredstava za nesmetano funkcionisanje i finansiranje redovne djelatnosti. VP Gacko je uključeno u implementaciju projekta opštinskog ekološkog i ekonomskog upravljanja MEG sa kojim se krenulo 2021. godine. U okviru ovog projekta je obuhvaćen veći broj aktivnosti uključujući i obuke (naplata i prihodi, tarifna politika, upravljanje neprihodovanom vodom, odnosi sa korisnicima, obuke osoblja, budžetiranje i poslovno planiranje) sa ciljem jačanja tehničkih, finansijskih i organizacionih aspekata, odnosno poboljšanja vrijednosti ključnih indikatora uspješnosti VP. VP je izvršilo detaljne analize i započelo aktivnosti na izradi mapa poslovnih procesa i procedura za povećanje naplate potraživanja, procedura za odnose sa korisnicima usluga i operativni plan za odnose sa korisnicima usluga.

Toplana Doboj je nakon detaljne analize postojećih instrukcija/procedura donijela novu Instrukciju o postupcima fakturisanja, naplate i kontrole naplate potraživanja i Uputstvo o mjerama i postupcima naplate potraživanja. Kontinuirano se prati primjena Instrukcije i kontrola naplate potraživanja.

¹⁹ Prilog 3 - Pregled usvojenih politika, pravila i procedura očitavanja, obračuna, fakturisanja i naplate isporučenih usluga u posmatranim javnim preduzećima

Druqa preporuka

Izvršiti analizu potraživanja od kupaca, uključujući i analizu do sada preduzimanih mjera i njihovih rezultata i efekata i kreirati nove mjere i aktivnosti na uočenim slabostima i uzrocima stanja.

Status preporuke: Preporuka je djelimično provedena

Obrazloženje statusa:

JP obuhvaćena naknadnim pregledom provođenja preporuka su u posmatranom periodu radila analizu potraživanja od kupaca koja podrazumijeva analizu stanja i strukture potraživanja po raznim osnovama. Većina JP je izvršila klasifikaciju podataka po određenim grupama kupaca i starosti potraživanja.

Zbog promjene organizacione strukture jedne grupe posmatranih JP i uporedivosti pokazatelja su prikazani pokazatelji za dva perioda posmatranja. Odnos ukupnih potraživanja i prihoda po osnovu isporučene vrste usluge je u 2019. godini poboljšan u odnosu na 2015. godinu. Ukupna potraživanja na dan 31.12.2019. godine su se smanjila u pet od osam posmatranih JP u odnosu na dan 31.12.2015. godine, a prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu su porasli u istom periodu u sedam od osam posmatranih JP. Ukupna potraživanja po osnovu isporučene električne energije su smanjena za 20%, a po osnovu isporučene vode su povećana za 4% i toplotne energije za 49%. Ukupna potraživanja po osnovu ispučenih usluga JP, posmatrana u odnosu na prihode od prodaje na domaćem tržištu pokazuju da se kreću ispod godišnjeg nivoa prihoda, i to kod isporučene vode čine 35% godišnjeg prihoda, električne energije 80% i toplotne energije 85%. Posmatrano u JP čiji su pokazatelji uporedivi na dan 31.12.2021. godine u odnosu na 31.12.2019. godine u tri od četiri VP i Toplani Doboj su se smanjila ukupna bruto potraživanja, a prihodi od prodaje na domaćem tržištu porasli u svih pet JP.²⁰

Podaci o starosnoj strukturi potraživanja na dan 31.12.2019. godine ukazuju da u većini posmatranih JP značajno učešće u ukupnim bruto potraživanjima čine potraživanja starosti preko jedne godine, iako se stanje u odnosu na period obuhvaćen Izvještajem revizije učinka poboljšalo. Na dan 31.12.2019. godine od ukupnih bruto potraživanja po osnovu isporučene vode 42% je starije od 1 godine, električne energije 60% i toplotne energije 80%. U JP za koja su ovi pokazatelji uporedivi starosna struktura potraživanja se poboljšala na dan 31.12.2021. godine u odnosu na 31.12.2019. godine za dva postotna poena, i to od ukupnih bruto potraživanja po osnovu isporučene vode je 40% starije od 1 godine, a toplotne energije 78%.²¹

Sva JP obuhvaćena naknadnim pregledom provođenja preporuka potraživanja prate kroz dvije grupe kupaca, i to potraživanja od pravnih i fizičkih lica/domaćinstava. U 1/3 posmatranih JP potraživanja se prate za više grupa kupaca, i to potraživanja od privrede, institucija RS, institucija lokalnog nivoa, JP republičkog i lokalnog nivoa, kućni savjeti/zajednice etažnih vlasnika, javna potrošnja/fontane, česme i fizička lica/domaćinstva.

JP su planirala i provodila mjere i aktivnosti na naplati potraživanja u kontinuitetu. U posmatranom periodu primjenjivale su se sljedeće mjere: redovno praćenje uplata računa, slanje opomena, reprogramiranje, sporazumi, isključenja i tužbe kako bi se smanjila potraživanja, odnosno povećao stepen naplate. Jedan dio JP u saradnji sa lokalnim upravama i centrima za socijalni rad je obezbijedio subvencije socijalno ugroženim kategorijama stanovništva. U šest od osam JP u posmatranom periodu se stepen naplate poboljšao u 2019. u odnosu na 2014. godinu. Stepennaplate u 2019. godini po osnovu isporučene električne

²⁰ Prilog 4 - Bruto i neto potraživanja od kupaca u zemlji i prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu

²¹ Prilog 5 - Starosna struktura bruto potraživanja u javnim preduzećima

energije u posmatranim EDP se kretao od 53% do 85% u zavisnosti od EDP, vode od 56% do 89% u zavisnosti od VP i po osnovu isporučene toplotne energije 53%. Posmatrano u 2021. godini u četiri od pet JP za koja su pokazatelji uporedivi stepen naplate se poboljšao u odnosu na 2019. godinu. Stepennaplate u 2021. godini po osnovu isporučene električne energije u MH ERS MP a.d. Trebinje je bio 93%, po osnovu isporučene vode se kretao od 59% do 91% u zavisnosti od VP i toplotne energije 68%. Stepennaplate u 2019. i 2021. godini po osnovu sve tri posmatrane vrste ispučenih usluga je viši od fizičkih lica/domaćinstava u odnosu na stepennaplate od pravnih lica.²² U većini JP se naglašava da su se u periodu od 2020. godine u manjoj mjeri primjenjivale represivne mjere iz razloga pandemije KOVID-19, što se uzročno-posljedično odrazilo i na ostvareni stepennaplate potraživanja i ukupna potraživanja.

Informacije o ukupnim potraživanjima i po strukturi potraživanja u JP iz uzorka u posmatranom periodu su sadržane u većem broju dokumenata i izvještaja JP. Dio tih dokumenata su JP objavljivala na svojim internet stranicama, a najveći dio njih je bio upućivan na razmatranje i usvajanje nadležnim organima. Informacije i podaci o preduzetim mjerama, rezultatima i efektima preduzimanih mjera na naplati potraživanja su većinom prikazane kroz izvještaje o poslovanju JP.

Treća preporuka

Unaprijediti sistem planiranja i izvještavanja u pogledu orijentacije na učinak, a kapacitete za reviziju, kontrolu i evaluaciju angažovati u funkciji uspješnosti poslovanja javnih preduzeća.

Status preporuke: Provođenje preporuke u toku

Obrazloženje statusa:

JP obuhvaćena naknadnim pregledom provođenja preporuka su u posmatranom periodu pokrenula značajne aktivnosti na unapređenju sistema planiranja u pogledu utvrđivanja strateških i operativnih ciljeva u trogodišnjim i godišnjim planovima poslovanja i sa njima kompatibilnih mjera i poslovnih aktivnosti, kako bi planovi poslovanja bili instrument upravljanja JP. Posmatrana JP donose trogodišnje i godišnje planove poslovanja. Godišnji planovi poslovanja JP su rađeni u skladu sa trogodišnjim planovima poslovanja.

MH ERS MP a.d. Trebinje je u maju 2022. godine formirao Komisiju za izradu akata kojima će se definisati proces planiranja i izvještavanja u MH ERS MP a.d. Trebinje. Zadatak Komisije je da definiše proces planiranja i izvještavanja na nivou MH ERS MP a.d. Trebinje i pojedinačno za sva zavisna preduzeća sa rokom do kraja avgusta 2022. godine.

U posmatranom periodu polazni dokumenti za planiranje u EDP su, osim važeće regulative, Smjernice za izradu trogodišnjeg i godišnjeg plana poslovanja, koje sačinjava MH ERS MP a.d. Trebinje i koje se obezbjeđuju za sva zavisna preduzeća. U postojećim Smjernicama su definisani: planirani obim preuzete električne energije iz prenosne mreže, planirani obim mrežarine za električnu energiju isporučenu snabdjevaču, planirani distributivni gubici, planirane cijene električne energije, planska cijena rada, osnove za planiranje realnih investicija i drugo. EK je u 2021. godini usvojila vlastite procedure za izradu godišnjeg i trogodišnjeg plana poslovanja²³ i proceduru za izradu izvještaja o poslovanju²⁴. Svrha procedure za izradu godišnjeg i trogodišnjeg plana poslovanja je da se definiše poslovni proces planiranja, sa

²² Prilog 6 - Stepennaplate u javnim preduzećima

²³ EKP 31 Izrada godišnjeg i trogodišnjeg plana poslovanja, septembar 2021. godine

²⁴ EKP 30 Izrada izvještaja o poslovanju, septembar 2021. godine

aktivnostima unutar procesa, nosiocima aktivnosti i odgovornim licima. Procedura za izradu izvještaja o poslovanju obuhvata izradu godišnjeg izvještaja o poslovanju, polugodišnjeg izvještaja i kvartalnih informacija. Svrha procedure je da se definiše poslovni proces izvještavanja, sa aktivnostima unutar procesa, nosiocima aktivnosti i odgovornim licima.

VP Kozarska Dubica i VP Trebinje u trogodišnjim i godišnjim planovima poslovanja definišu strateške i operativne ciljeve i sa njima kompatibilne mjere i poslovne aktivnosti, kako bi planovi poslovanja bili instrument upravljanja JP, a samim tim i upravljanja potraživanjima. Naglašava se da je naplata potraživanja od izuzetne važnosti za JP, jer da bi efikasno poslovalo mora se povećati stepen naplate, posebno u grupi kupaca pravna lica. U ostalim JP koja su obuhvaćena naknadnim pregledom provođenja preporuka u planovima poslovanja nisu jasno utvrđeni strateški i operativni ciljevi poslovanja. U većini JP u planovima poslovanja su definisane pojedinačne mjere i aktivnosti koje se odnose na upravljanje potraživanjima i druge poslovne procese u upravljanju JP.

Izvještaji o poslovanju sadrže kvantitativne podatke i informacije o potraživanjima koji su sadržani i u finansijskim izvještajima JP. Izvještaji o poslovanju najčešće sadrže prikaz stepena naplate za isporučenu uslugu po grupama kupaca, podatke o stanju potraživanja i strukturu potraživanja po više osnova, pregled fakturisane i naplaćene realizacije sa uporednim podacima sa prethodnom godinom ili više godina. Jedan broj izvještaja o poslovanju JP sadrže podatke, informacije i pokazatelje koji se odnose na ispravku vrijednosti potraživanja, likvidnost i solventnost preduzeća prikazanu kroz pokazatelje koeficijenata opšte likvidnosti, ubrzane likvidnosti, optimalne likvidnosti i koeficijente solventnosti, obrt potraživanja kroz pokazatelje koeficijent obrta potraživanja i broj dana vezivanja potraživanja.

Planovi poslovanja JP, trogodišnji i godišnji, prolaze zakonsku proceduru razmatranja i usvajanja od strane odbora za reviziju, nadzornih odbora, skupština akcionara i organa lokalnih uprava i samouprava za JP na lokalnom nivou, a nadležnih ministarstava i Vlade RS na nivou republičkih JP, najčešće bez izmjena ili bez značajnijih izmjena u odnosu na prijedloge. Slično i izvještaji o realizaciji planova poslovanja se razmatraju i usvajaju uglavnom bez izmjena, ali i bez ocjene uticaja na uspješnost upravljanja u JP. Godišnji izvještaji o radu nadzornih odbora i odbora za reviziju uglavnom ukazuju na broj održanih sastanaka, tematiku koja je bila predmetom sastanka, nazive donesenih odluka i drugo. Organi upravljanja raspolažu brojnim mehanizmima za uspješno upravljanje potraživanjima. Raspoložive mehanizme u potpunosti ne koriste za adekvatan nadzor i uspješno upravljanje potraživanjima JP. U manjem broju JP nadzorni odbori posebnu pažnju i značaj daju upravljanju potraživanjima, najčešće su to pitanja koja se odnose na reprogramme, ispravke vrijednosti potraživanja i otpise potraživanja.

3 ZAKLJUČAK

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je izvršila naknadni pregled provođenja preporuka iz Izvještaja revizije učinka "Upravljanje potraživanjima javnih preduzeća". Naknadnim pregledom se utvrđuje kako su nadležne institucije i javna preduzeća reagovali na Izvještaj revizije učinka, da li su doneseni i realizovani akcioni planovi i koji su rezultati provedenih mjera i aktivnosti u upravljanju potraživanjima javnih preduzeća. Nalazi izvršenog naknadnog pregleda pokazuju da su nadležne institucije i javna preduzeća u upravljanju potraživanjima preduzimali određeni broj mjera i aktivnosti i ostvarili određene rezultate.

Aktivnosti Vlade Republike Srpske su realizovane kroz izmjene i dopune postojećih i usvajanje novih regulatornih i strateških i sprovedbenih dokumenata koji imaju za cilj da obezbijede uslove za bolje funkcionisanje i poboljšanje naplate potraživanja svih privrednih subjekata u Republici Srpskoj, kao i uspješno upravljanje i poboljšanje naplate potraživanja i likvidnosti javnih preduzeća.

Javna preduzeća su analizirala i vršila izmjene postojećih i donošenje nedostajućih politika, pravila i procedura za očitavanje, obračun, fakturisanje i naplatu isporučenih usluga u cilju poboljšanja uspješnosti upravljanja potraživanjima. Javna preduzeća su radila analizu potraživanja od kupaca koja podrazumijeva analizu stanja i strukture potraživanja po raznim osnovama i većina je izvršila klasifikaciju podataka po određenim grupama kupaca i starosti potraživanja. U posmatranom periodu je došlo do određenih poboljšanja u upravljanju potraživanjima, u smislu smanjenja ukupnih potraživanja, praćenja strukture potraživanja po raznim osnovama, poboljšanja starosne strukture potraživanja, povećanja prihoda od prodaje na domaćem tržištu i poboljšanja stepena naplate.

Na osnovu informacija o aktivnostima i pokazatelja o ostvarenim rezultatima, revizija se u razumnoj mjeri uvjerila da je od pet datih preporuka jedna potpuno provedena, dvije su djelimično provedene i za dvije provođenje je u toku.

U cilju efikasnog okončanja preostalog dijela aktivnosti na provođenju preporuka revizija preporučuje da se nastavi sa provođenjem mjera na restrukturiranju javnih preduzeća i uspostavljanju Jedinice za nadzor javnih preduzeća, kako bi se stvorili uslovi za analizu prinosnog, imovinskog i finansijskog položaja javnih preduzeća, te za dizajniranje i implementaciju mjera sistemskog karaktera.

Potrebno je u JP nastaviti aktivnosti na analizi potraživanja od kupaca, uključujući i analizu do sada preduzimanih mjera i njihovih rezultata i efekata i kreiranju novih mjera i aktivnosti na uočenim slabostima i uzrocima stanja. U funkciji uspješnosti poslovanja javnih preduzeća potrebno je nastaviti aktivnosti na unapređivanju sistema planiranja i izvještavanja u pogledu orijentacije na učinak, a kapacitete za reviziju, kontrolu i evaluaciju angažovati u funkciji uspješnosti poslovanja javnih preduzeća.

Vođa revizorskog tima
Daliborka Milijević, s.r.

PRILOZI

Prilog 1. Lista referenci

1. Zakon o privrednim društvima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19)
2. Zakon o javnim preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 75/04, 78/11)
3. Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 124/11, 100/17)
4. Zakon o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 68/20)
5. Zakon o energetici ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 49/09)
6. Zakon o Vladi Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 118/08)
7. Zakon o republičkoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 115/18, 111/21)
8. Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16, 36/19, 61/21)
9. Zakon o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/15, 78/20)
10. Zakon o jedinstvenom registru finansijskih izvještaja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 74/10, 94/15, 78/20)
11. Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85, 49/89, 57/89), ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 17/93, 3/96, 74/04)
12. Zakon o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 59/03, 85/03, 64/25, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 - odluka Ustavnog suda, 58/18 - rješenje Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, 66/18)
13. Zakon o sporazumnom vansudskom finansijskom restrukturiranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 99/20)
14. Zakon o sudskim taksama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18)
15. Zakon o zateznoj kamati ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 61/18)
16. Zakon o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije i cesije ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 20/14, 33/16)
17. Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza u poslovnim transakcijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 31/18)
18. Zakon o stečaju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 16/16)
19. Zakon o likvidacionom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 82/19)
20. Zakon o faktoringu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 123/20, 26/21)
21. Zakon o prenosu prava svojine na kapitalu Republike Srpske u preduzećima koja obavljaju komunalne djelatnosti na jedinice lokalne samouprave ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 50/10)
22. Odluka o uspostavljanju sistema za koordinaciju nadzora javnih preduzeća u Republici Srpskoj
23. Standardi upravljanja akcionarskim društvima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 03/06)

24. Standardi korporativnog upravljanja, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 117/11)
25. Strategija upravljanja javnim finansijama Republike Srpske 2021-2025. godina
26. Ekonomska politika Republike Srpske za 2016. godinu
27. Programi ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2016-2018, 2017-2019, 2018-2020, 2019-2021, 2020-2022, 2021-2023. i 2022-2024. godina
28. Akcioni plan za reformu javnih preduzeća u Republici Srpskoj
29. Informacija o osnivanju Jedinice za nadzor javnih preduzeća u Republici Srpskoj
30. Statuti javnih preduzeća
31. Trogodišnji i godišnji planovi poslovanja javnih preduzeća za period 2019-2022. godina
32. Poslovne politike, pravilnici, uputstva, procedure, odluke, naredbe, zaključci, preporuke koje se odnose na naplatu potraživanja javnih preduzeća
33. Izvještaji o poslovanju javnih preduzeća za period 2019-2021. godina i drugi izvještaji i informacije
34. Izvještaji o radu nadzornih odbora i odbora za reviziju za period 2019-2021. godina
35. Izvještaji interne revizije o naplati potraživanja za period 2019-2021. godina
36. Godišnji finansijski izvještaji javnih preduzeća za period 2019-2021. godina
37. Izvještaji nezavisnog revizora u vezi sa finansijskim izvještajima javnih preduzeća za period 2019-2021. godina
38. Druga akta i dokumenta Vlade Republike Srpske i javnih preduzeća, dostupne analize, izvještaji i informacije o poslovanju javnih preduze

Prilog 2. Status provedenosti preporuka

Tabela 1. Pregled statusa provedenosti preporuka u posmatranim javnim preduzećima

Broj preporuke	Status preporuke	MH ERS MP a.d. Trebinje	EK	ED	EH	VP_Trebinje	VP_Gacko	VP_Kozarska Dubica	VP_Derventa	Toplana Doboj	Toplana Banjaluka	UKUPNO	Mogući broj	%
1	Potpuno provedena	1				1		1	1	1		5	6	83
	Djelimično provedena						1					1	6	17
	Nije aktuelna		1	1	1						1	4		
	UKUPNO	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6		100
2	Potpuno provedena	1										1	10	10
	Djelimično provedena		1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	10	90
	UKUPNO	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		100
3	Djelimično provedena						1	1		1	1	4	10	40
	Provođenje preporuke u toku	1	1	1	1	1			1			6	10	60
	UKUPNO	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		100

Status preporuke	MH ERS MP a.d. Trebinje	EK	ED	EH	VP_Trebinje	VP_Gacko	VP_Kozarska Dubica	VP_Derventa	Toplana Doboj	Toplana Banjaluka
Potpuno provedena	2	0	0	0	1	0	1	1	1	0
Djelimično provedena	0	1	1	1	1	3	2	1	2	2
Provođenje preporuke u toku	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0
Nije aktuelna	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1
ZBIR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Izvor: Podaci, informacije i dokumentacija javnih preduzeća

Prilog 3. Politike, pravila i procedure očitavanja, obračuna, fakturisanja i naplate isporučениh usluga

Tabela 1. Politike, pravila i procedure očitavanja, obračuna, fakturisanja i naplate isporučениh usluga u posmatranim javnim preduzećima

Red.br.	MH ERS MP a.d. Trebinje	VP Trebinje	VP Gacko	VP Kozarska Dubica	VP Derвента	Toplana Doboj
1	Tržišno snabdijevanje - Poslovne politike snabdijevanja krajnjih kupaca električnom energijom, 2019. godina	Procedura obračuna i naplate 2021. godina	Operativni plan za odnose sa korisnicima usluga, 2022. godina	Upustvo o povećanju naplate potraživanja, 2016. godina	Pravilnik o radu inkasanta i čitača vodomjera, 2016. godina	Instrukcija o postupcima fakturisanja, naplata i kontrola naplate potraživanja, 2017. godina
2	Pravilnika o tržišnom snabdijevanju krajnjih kupaca električnom energijom, 2020. godina	Procedura za izdavanje uslova, saglasnosti i priključenja objekata na vodovod i kanalizaciju, 2021. godina	Nacrt procedure za provođenje naplate potraživanja, 2022. godina	Upustvo o izvršavanju naloga za isključenje, 2016. godina	Pravilnik o internoj kontroli i internim kontrolnim postupcima, 2016. godina	Uputstvo o mjerama i postupcima naplate potraživanja, 2017. godina
3	Procedura ERS.P10 „Tržišno snabdijevanje električnom energijom“, 2020. godine		Nacrt procedure za odnose sa korisnicima usluga, 2022. godina	Procedura sa odnosima sa korisnicima, 2017. godina		
4	Tržišno snabdijevanje - Pravilnik o procesu naplate duga za utrošenu električnu energiju putem odloženog plaćanja, 2022. godina			Odluka o uvođenju subvencija za korisnike javnih vodnih usluga na području opštine Kozarska Dubica, 2017. godina		
5	Javno snabdijevanje - Poslovna politika za javno snabdijevanje električnom energijom kupaca u Republici Srpskoj, 2020. godina					
6	Javno snabdijevanje - Politika praćenja potraživanja i otpis potraživanja javnog snabdijevanja kupaca u Republici Srpskoj, 2022. godina					

Izvor podataka: Podaci iz upitnika i dokumentacija javnih preduzeća

Prilog 4. Bruto i neto potraživanja od kupaca u zemlji i prihodi od prodaje na domaćem tržištu

Tabela 1. Odnos bruto potraživanja, neto potraživanja od kupaca u zemlji, prihoda od prodaje na domaćem tržištu posmatrano u 2019. godinu u odnosu na 2015. godinu i 2021. godini u odnosu na 2015. godinu

Red.br.	Javna preduzeća	31.12.2019/31.12.2015. godina_%			31.12.2021/31.12.2019. godina_%		
		Bruto potraživanja od kupaca u zemlji	Neto potraživanja od kupaca u zemlji	Prihodi od prodaje na domaćem tržištu	Bruto potraživanja od kupaca u zemlji	Neto potraživanja od kupaca u zemlji	Prihodi od prodaje na domaćem tržištu
1	EK	82	44	107			
2	ED	68	74	96			
3	EH	57	58	108			
4	VP Gacko	70	78	116	86	82	120
5	VP Trebinje	106	103	110	109	108	106
6	VP Derventa	90	90	127	98	95	110
7	VP Kozarska Dubica	116	121	122	93	99	103
8	Toplana Doboj	149	107	123	87	96	105

Izvor: Finansijski izvještaji javnih preduzeća za 2015, 2019. i 2021. godinu

Prilog 5. Starosna struktura bruto potraživanja u javnim preduzećima

Tabela 1. Starosna struktura bruto potraživanja na dan 31.12.2014, 31.12.2019. i 31.12.2021. godine u javnim preduzećima

Red.br.	Javna preduzeća	Starosna struktura bruto potraživanja_31.12.2014._učešće				Starosna struktura bruto potraživanja_31.12.2019._učešće				Starosna struktura bruto potraživanja_31.12.2021._učešće			
		do 1 godine	od 1-3 godine	od 3-5 godine	preko 5 godina	do 1 godine	od 1-3 godine	od 3-5 godine	preko 5 godina	do 1 godine	od 1-3 godine	od 3-5 godine	preko 5 godina
1	EK	36%	11%	10%	44%	39%	4%	5%	53%				
2	ED	56%	11%	11%	22%	57%	11%	18%	14%				
3	EH	23%	23%	6%	48%	33%	1%	4%	62%				
4	VP Gacko	67%	19%	1%	13%	67%	8%	2%	23%	71%	4%	1%	24%
5	VP Trebinje	75%	3%	11%	11%	70%	1%	4%	25%	71%	7%	2%	20%
6	VP Derventa	64%	36%	0%	0%	76%	12%	7%	5%	77%	11%	8%	4%
7	VP Kozarska Dubica	45%	55%	0%	0%	41%	18%	41%	0%	37%	22%	41%	0%
8	Toplana Doboj	87%	11%	2%	0%	19%	20%	53%	8%	22%	19%	37%	22%
9	Toplana Banjaluka	32%	34%	0%	34%								

Izvor: Podaci iz upitnika popunjenih od strane javnih preduzeća

Prilog 6. Stepen naplate u javnim preduzećima

Tabela 1. Ukupni stepen naplate u javnim preduzećima u 2014, 2019. i 2021. godinu

Red.br.	Javna preduzeća	Ukupni stepen naplate u 2014. _%			Ukupni stepen naplate u 2019. _%			Ukupni stepen naplate u 2021. _%		
		Pravna lica	Fizička lica	Ukupno	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
1	MH ERS MP a.d. Trebinje	0%	0%	0%	0%	0%	0%	91%	96%	93%
2	EK	48%	47%	48%	55%	50%	53%			
3	ED	69%	88%	78%	82%	88%	85%			
4	EH	46%	78%	60%	71%	81%	75%			
5	VP Gacko	66%	82%	75%	84%	83%	83%	81%	90%	86%
6	VP Trebinje	71%	87%	79%	71%	87%	80%	64%	89%	77%
7	VP Derventa	83%	89%	87%	83%	93%	89%	89%	92%	91%
8	VP Kozarska Dubica	80%	54%	62%	47%	61%	56%	54%	63%	59%
9	Toplana Doboj	71%	71%	71%	31%	66%	53%	67%	69%	68%
10	Toplana Banjaluka	41%	49%	46%						

Izvor: Podaci iz upitnika popunjenih od strane javnih preduzeća